

ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის დასკვნა

სტრატეგიული დოკუმენტის დასახელება: ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმა;

დამგეგმავი ორგანო: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო;

სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების არეალი: წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი, ქალაქი წყალტუბო.

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის სკოპინგის განცხადება და სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფცია. ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის კონცეფცია, თანდართული დოკუმენტაცია და სკოპინგის განცხადება, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად, განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე (იხ. ელ. ბმული-<https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/33077>), წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და ოფიციალურ ვებგვერდზე.

სკოპინგის განცხადება მოიცავს ინფორმაციას როგორც დამგეგმავი და უფლებამოსილი ორგანოს შესახებ, ასევე სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებით გათვალისწინებული პროცედურების თაობაზე, მათ შორის საზოგადოების მონაწილეობის მექანიზმზე.

განსახილველი ტერიტორია, წყალტუბო ბალნეოლოგიური კურორტია კოლხეთის დაბლობზე, მდ. გუბისწყლის (მდ. რიონის მარჯვენა შენაკადი) ხეობაში. დოკუმენტში გეგმარებითი არეალის ზუსტი ფართობი მითითებული არ არის, თუმცა აღნიშნულია, რომ არეალი შესაძლებელია გაფართოვდეს სგშ-ის ანგარიშის მომზადების ეტაპზე. წარმოდგენილი shp ფაილების თანახმად, ტერიტორიის მთლიანი ფართობი შეადგენს 20102757 კვ.მ (2010ჰა)-ს.

გენერალური გეგმის კონცეფციის სტრატეგიული დოკუმენტის თანახმად, ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის მიზანია, კვლევების საფუძველზე საკვლევი არეალის ფარგლებში ქალაქთმშენებლობის პირობების დაზუსტება და არეალის მდგრადი, დაბალანსებული განვითარებისთვის ქმედითი წინაპირობის შექმნა.

დოკუმენტში კვლევის საფუძველზე ტექსტური და გრაფიკული მასალების სახით წარმოდგენილია წყალტუბოს განვითარების ხედვა და განვითარების სტრატეგია.

დოკუმენტი დაყოფილია 3 ნაწილად:

1. განვითარების ხედვა;

2. წყალტუბოს სანატორიუმების არქიტექტურული მახასიათებლები და ზოგადი რეკომენდაციები;
3. მოსაზრებები საინვესტიციო ობიექტებზე დასაშვები ქმედებების შესახებ;

პირველ ნაწილში განხილულია განვითარების მიზნები და სტრატეგია, ხოლო შემდეგი ნაწილები მოიცავს სტრატეგიების მიხედვით გასატარებელ ქმედებებს, საპროექტო გადაწყვეტების შემოთავაზებულ ჩამონათვალსა და კონკრეტულ გეოგრაფიულ არეალში აღნიშნულ ტერიტორიების და პუნქტების აღწერებს. ტექსტურ განმარტებებს ავსებს თემატურად გადანაწილებული ილუსტრაციები და სახასიათო გრაფიკული მასალები (ანალოგები).

დოკუმენტი ითვალისწინებს ცენტრალური პარკის ახალი (სარეკრეაციო) ფუნქციების განსაზღვრას, საკვანძო ადგილებში პარკის ღია ავტოსადგომების მოწყობას, კურორტისა და ქალაქის სხვადასხვა ფუნქციების ვიზიტორების მომსახურებისთვის ეკოლოგიური გარემოს გაუმჯობესებას, კურორტის დეგრადირებული სანატორიუმების და მათი დამხმარე ინფრასტრუქტურის ფუნქციურ აღდგენას/ადაპტაციას/რეკონსტრუქციას/ახალ მშენებლობას, არსებული პარკის ზრდას ან ზრდის შესაძლებლობის დარეზერვებას და ეკოლოგიური გარემოს გაუმჯობესებას, კურორტის ფუნქციურ გამრავალფეროვნებას, ქალაქის კომერციული და ურბანული ცენტრის გადაგეგმარება/მოწესრიგებას, შემოვლითი საავტომობილო (ტრანზიტული) დერეფნების შექმნას არსებული პარკის დასავლეთით და აღმოსავლეთით არსებული გამწვანებული ტერიტორიების ერთიან საპარკო სისტემის ელემენტებად განხილვასა და განსხვავებული (სათავგადასავლო) პარკის ფუნქციების დადგენას, არსებული რკინიგზის ხაზის საგარეუბნო (მიწისზედა მეტრო) ხაზად გამოყენებას, გასართობი და სავაჭრო („აუთლეთ თაუნი“ და „აკვაპარკი“) კლასტერის განვითარებას წყალტუბოს შესასვლელში, სარეზერვო საცხოვრებელი ტერიტორიების დადგენას და განაშენიანების პირობებისა და ხასიათის დაგეგმარებას დევნილთა საცხოვრებელი კომპლექსის მიმდებარედ, საცხოვრებელი უბნების სოციალური/საზოგადოებრივი და კომერციული არეალების და ადგილების იდენტიფიცირებას და განვითარების პირობების დადგენას, სატრანსპორტო და საინჟინრო ინფრასტრუქტურის განვითარებას.

ცენტრალური პარკი, დოკუმენტის თანახმად, ყველაზე დიდი ურბანული პარკია საქართველოში, და დღესდღეობით მისი მცირე ნაწილია დატვირთული. მდინარე, რომელიც კარსტული მღვიმეებიდან იღებს სათავეს და შემდეგ ხელოვნურ წყალსატევში რეგულირდება (ცივი ტბა), პარკში ორი ღია არხის მეშვეობით გაედინება ჩრდილოეთიდან სამხრეთით.

პარკის გაფართოების სტრატეგიები მის სამხრეთით გავრცობას გულისხმობს, რაც ქალაქის რადიალურ სქემას ხაზოვან/გრძივ ფორმად გარდაქმნის. დოკუმენტის თანახმად, ასეთი საპარკო ღერძის შექმნით კიდევ უფრო გაიზრდება საჯარო სივრცის მნიშვნელობა და ფიზიკური მისაწვდომობა, მათ შორის, ახალი, მშენებარე უბნისა (დევნილთა ახალი საცხოვრებელი უზრუნველყოფის პროგრამის) და მიმდებარე განუვითარებელი მიწების მიმართ. ამ ნაწილში შესაძლებელია სარეკრეაციო და ეკოლოგიურ ფუნქციებთან ერთად სასოფლო-სამეურნეო ფუნქციის გამოყენების ინტეგრაცია კურორტთან.

კონცეფციის მნიშვნელოვანი ნაწილი უკავია ქალაქის ცენტრის ჩამოყალიბებას, დღეს კომერციულად ყველაზე აქტიური და დატვირთული ნაწილი მეტად რელიეფურ არეალშია განვითარებული, სადაც დაბალი სიმჭიდროვის ინდივიდუალური საცხოვრებლისა და

ირეგულარული მორფოლოგიის განაშენიანება ჭარბობს. კონცეფციის მიხედვით, კომერციული ცენტრი (ბაზარი), რომელიც, რეალურად, საქალაქო და მუნიციპალური ცენტრის ფუნქციას ასრულებს, უკეთ უნდა დაუკავშირდეს საკურორტო ნაწილს, ხოლო მისი საზოგადოებრივი სივრცე გადაგეგმარდეს უსაფრთხო, კომფორტულ ადგილად, სივრცის რაციონალური გამოყენების მიზნით. კვლევის ეტაპზე შესაძლებელი აღმოჩნდა სხვა ცენტრების - ე.წ. სამეზობლო ცენტრებისა და მათი მომსახურე კომერციული/შერეული დერეფნების იდენტიფიცირება. საუბნო ცენტრები განისაზღვრა არსებულ მდგომარეობაზე დაყრდნობით. ამ ნაწილებში უკვე არის განვითარებული გარკვეული კომერციული და სოციალური ფუნქციები (მაღაზიები, სილამაზის სალონები, აფთიაქები, კვების ობიექტები, ჯანდაცვის, კულტურის დაწესებულებები და სხვა), გამონაკლისს წარმოადგენს „დევნილთა საცხოვრებელი უზრუნველყოფის პროგრამით“ აშენებული დასახლება და მისი მიმდებარე ტერიტორია, რომლის მშენებლობა ახალი დასრულებულია და შებამისად მის მიმდებარედ ჯერ არ არის განვითარებული შესაბამისი კომერციული ინფრასტრუქტურა. აღნიშნულ ტერიტორიას საუბნო ცენტრის ფუნქცია მიენიჭა მიმდებარე უბნის საჭიროებებიდან გამომდინარე.

დოკუმენტის თანახმად, პარკის გარშემო ჩამოყალიბებული სანატორიუმების სარტყელი კურორტის რეგენერაციის მთავარი რესურსია. გეგმის მიხედვით, წარმოდგენილია სანატორიუმების სამომავლო, სავარაუდო ფუნქციები: სხვადასხვა კლასისა და ტევადობის სასტუმროები, დიაგნოსტიკური, სამკურნალო-გამაჯანსაღებელი ცენტრი, ახალგაზრდული ცენტრი, საცხოვრებელი და სხვა ფუნქციები.

დოკუმენტის მეორე თავში განხილულია შენობათა გაახლების მიმართ, მათი კულტურული და არქიტექტურული ღირებულების დაცვისა და განვითარების საკითხები. წყალტუბოს სანატორიუმების არქიტექტურული მახასიათებლები და ზოგადი რეკომენდაციები. აღწერილია, როგორც მთლიანად წყალტუბოს განვითარების ეტაპები და მათთვის დამახასიათებელი სტილები, მოცემულია ასევე კონკრეტული შენობის სახელოვნებათმცოდნეო აღწერა და არსებული მდგომარეობის მიხედვით შეფასება. ხოლო მესამე ქვეთავში, „წყალტუბოს დასაცავი ფასეულობები და დაცვის პერსპექტივები“, საუბარია განვითარების პირობებზე, კონკრეტულად, კი კონსერვაციის გეგმის მნიშვნელობასა და საჭიროებებზე.

წყალტუბოს განვითარების გეგმის კონცეფციის წინასწარ ვერსიაზე განხილულ იქნა სამომავლო ექსპო და კონგრესცენტრების კლასტერი, რომელიც შესაძლოა ქუთაისის პარლამენტის შენობის სიახლოვეს დაიგეგმოს. აღნიშნული ფუნქცია მნიშვნელოვანი იქნება წყალტუბოს სასტუმრო ინდუსტრიისთვის, რადგან მთელი წლის განმავლობაში (განსაკუთრებით არასეზონზე) დატვირთულობის გარკვეულ წილს უზრუნველყოს. თუმცა, ამავდროულად იმის გათვალისწინებით, რომ საკურორტო ტერიტორიებზე დიდი მოთხოვნით ისარგებლებს საქმიანი შეხვედრები თუ სხვადასხვა ღონისძიებებისათვის განკუთვნილი სივრცეები, დადგინდა შედარებით მცირე მასშტაბის ე.წ. „ივენთ ჰოლი“, (საღონისძიებო), თავშეყრის დამხმარე/მომსახურე საშუალებების ფუნქციების განთავსების არეალი. ტერიტორიის შერჩევისას გათვალისწინებული იქნა ის გარემოება, რომ აღნიშნული ფუნქციით სარგებლობა, მოსახერხებელი უნდა იყოს როგორც კურორტის ხანგრძლივი, ასევე ერთი დღით ჩამოსული სტუმრებისათვის.

ქუჩებისა და გზების რეორგანიზების კუთხით მნიშვნელოვანია წყალტუბოს ტრანზიტული მიმართულების შეფასება და მათი ისეთი ფორმით წარმართვა, რომ ქალაქისა და საკურორტო ნაწილის მობილობის ხარისხი გაუმჯობესდეს. გეოგრაფიული

მდებარეობის გამო წყალტუბო საკვანძო სატრანსპორტო როლს ასრულებს მუნიციპალიტეტის სოფლებისთვის, ისევე როგორც ცაგერისა და ხონის მუნიციპალიტეტების, თუმცა სატრანსპორტო დერეფანი ქალაქის ცენტრალურ ნაწილს გაივლის, სადაც ყველაზე ღირებული სარეკრეაციო და საჯარო სივრცეებია.

წყალტუბოს განვითარების გეგმის სატრანსპორტო ნაწილში განხილულია ქუჩებისა და გზების არსებული იერარქიის გადააზრება და ცენტრალური პარკის გარშემო (პირველი სარტყელი) არსებული ქუჩების როგორც ტრანზიტული მგზავრობების ასევე, ადგილობრივი კარბოსზე დაფუძნებული მოტორიზებული ტრანსპორტის შეზღუდვა, რითიც შესაძლებელი იქნება ცენტრალური საკურორტო ნაწილის რეკრეაციული და საჯარო სივრცეების კურორტისა და ქალაქის საფეხმავლო და საზოგადოებრივი ტრანსპორტით შეკავშირება, ხოლო იმ ნაწილებში, სადაც სატრანსპორტო, მათ შორის ტრანზიტული დერეფნების განთავსება შესაძლებელი იქნება, ტრანზიტულ ორიენტირებული დერეფნის (კომერციული და შერეული ქუჩები) გაძლიერება.

გეგმის მიხედვით, კურორტის სასტუმროების, სააბაზანოების და ერთი დღით ჩამომსვლელი სტუმრებისთვის დაგეგმილია ავტოსადგომების სისტემა, რომელიც დაკავშირებული იქნება საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ცირკულარულ და გრძივ მარშრუტთან, რისი საშუალებითაც შესაძლებელი იქნება კურორტის და საქალაქო ურბანიზებული ტერიტორიების დიდ ნაწილთან წვდომა.

დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ წყალტუბო რკინიგზის ორი დამოუკიდებელი სარკინიგზო ხაზით არის დაკავშირებული, ქუთაისის ცენტრალურ სარკინიგზო დერეფანთან (აღმოსავლეთი-დასავლეთი), აღნიშნული ხაზი წყალტუბოში მთელი საბჭოთა კავშირის მასშტაბით ორგანიზებულ დამსვენებელთა გადაყვანას უზრუნველყოფდა.

დოკუმენტის თანახმად გამართული მოსახერხებელი და სანდო საზოგადოებრივი ტრანსპორტი უზრუნველყოფს საარსებო არეალის გაზრდას, დასაქმების, საცხოვრებლის, მრავალფეროვანი სოციალური და კომერციული ფუნქციების და გართობა-დასვენების ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობას.

სკოპინგის განცხადებაში ასახულია მონაცემები სტრატეგიული დოკუმენტით გათვალისწინებული საპროექტო არეალის კლიმატის შესახებ, კერძოდ, ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის ტემპერატურის, ტენიანობის, ნალექების, ქარის, თაობაზე, ასევე კლიმატის ცვლილების თანამედროვე ტენდენციები და მომავლის სცენარები. დახასიათებულია საკვლევი რაიონის გეომორფოლოგია, გეოლოგიური აგებულება, ტექტონიკა და სეისმურობა, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები, მიმდინარე საშიში გეოდინამიკური პროცესები, ჰიდროლოგიური პირობები. ასევე, აღნიშნულ ტერიტორიაზე გავრცელებული ფლორისა და ფაუნის, მათ შორის წითელი ნუსხის, სახეობების შესახებ.

დოკუმენტის თანახმად, საკვლევი ტერიტორიის მახლობლად დაცული ტერიტორიებიდან საკვლევ არეალში მოქცეულია „თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი“, ხოლო აღმოსავლეთიდან დაახლოებით 20 მ. მანძილში მდებარეობს „ხომულის მღვიმის ბუნების ძეგლი“.

სკოპინგის განცხადებაში ასევე წარმოდგენილია ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის, ხმაურის გავრცელების, ნიადაგის ხარისხის, ზედაპირული, მიწისქვეშა და

სასმელი წყლების ხარისხის, ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ.

განცხადებაში შეფასებულია რეგიონის ენერგეტიკული პოტენციალი, დახასიათებულია არსებული წიაღისეული რესურსები, განახლებადი ენერჯის წყაროები, მიმოხილულია რაიონის სოციალურ ეკონომიკური, ელექტროენერჯითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების, ასევე წყალმომარაგების და წყალარინების საკითხები, კავშირგაბმულობის არსებული ინფრასტრუქტურა, რაიონის სოციალურ-ეკონომიკური გარემო განათლების, ჯანდაცვის, საბინაო ფონდისა და დემოგრაფიული მდგომარეობა.

ტურიზმი წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთი წამყვანი დარგია. განცხადებაში წარმოდგენილია წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში ტურისტებისთვის საინტერესო ადგილები მათ შორის სათაფლიის მღვიმე, პრომეთეს მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე, ხომულის ციხე, გეგუთის ციხე - დარბაზი და ა.შ. დოკუმენტში ასახულია ინფორმაცია წყალტუბოს თერმულ-მინერალური წყლების ადგილმდებარეობის, მარაგებისა და შედგენილობის შესახებ.

სკოპინგის განცხადებაში გაანალიზებულია გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების ფაქტორები. დოკუმენტის თანახმად, ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობები გარემოზე იქონიებს როგორც პირდაპირ, ასევე არაპირდაპირ ზემოქმედებას. მოსალოდნელი ზემოქმედება შესაძლოა იყოს დადებითიც და უარყოფითიც. პროექტის განხორციელებისას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს წყალტუბოს თერმულ-მინერალურ წყლებზე მოსალოდნელ უარყოფით ზემოქმედებას, რადგან მინერალური წყლების საბადო მოქცეული უშუალოდ საკვლევ არეალში, რომლისთვისაც შემუშავებულია სანიტარული დაცვის ზონების პროექტი. ამასთან გაკეთებულია დასკვნა, რომ პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება არ იქნება ხანგრძლივი, რადგან ის დამოკიდებულია პროექტით გათვალისწინებული კონცეფციების განხორციელების პერიოდზე. ხოლო კონცეფციებით გათვალისწინებული საქმიანობების დასრულების შემდეგ ადგილი ექნება გარემოზე დადებით ზემოქმედებას შედარებით ხანგრძლივი პერიოდით. ასევე წარმოდგენილია ცხრილი, სადაც ასახულია ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის პროექტით გათვალისწინებული ხედვები და შესაძლო დადებით ან უარყოფით ზემოქმედებას დაქვემდებარებული რეცეპტორები.

სკოპინგის განცხადებაში ასახულია სტრატეგიული დოკუმენტის სხვა სტრატეგიულ დოკუმენტთან მიმართების საკითხიც და აღნიშნულია, რომ ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმასთან მიმართებაში გაანალიზებული და განხილული იქნება ისეთი სტრატეგიული დოკუმენტები როგორებიცაა:

- წყალტუბოს 1932 წლის გენგეგმა;
- წყალტუბოს 1936 წლის გენგეგმა;
- 1951 წლის წყალტუბოს გენერალური დაგეგმარების პროექტი;
- წყალტუბოს სპა კურორტის განვითარების პროექტი;
- წყალტუბოს თერმომინერალური წყლის საბადოს საექსპლუატაციო მარაგების გადათვლის შესახებ, 2015 წლის ოქტომბრის მდგომარეობით;
- წყალტუბოს განვითარების პოტენციალის ანგარიში, საბაზისო კვლევა, 2019 წ;
- კურორტ წყალტუბოს სანიტარიული დაცვის ზონების პროექტი.

დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ ამ ეტაპისთვის ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის შემუშავების საწყის ეტაპზე შესაძლო ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და კომპენსირებისათვის საჭირო ღონისძიებების ზუსტი განსაზღვრა შეუძლებელია. შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა მოხდება განვითარების კონცეფციების და ხედვების დამტკიცების შემდეგ.

მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე შემცირებისთვის, შესაძლოა პროექტის მომდევნო ეტაპებისთვის, საბაზისო კვლევებთან ერთად, საჭირო გახდეს სხვა დამატებითი კვლევების ჩატარების აუცილებლობა. ჩატარებული კვლევის შედეგების საშუალებით მოხდება შემარბილებელი და კომპენსირებისათვის საჭირო ღონისძიებათა ერთობლიობის ზუსტი განსაზღვრა შემდეგი რეცეპტორებისთვის:

- ატმოსფერული ჰაერი
- ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლები;
- ნიადაგი;
- ბიოლოგიური გარემო;
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები;
- არქეოლოგიური ძეგლები;
- სოციალური გარემო.

სკოპინგის განცხადებაში მოცემულია ინფორმაცია სგშ-ის პროცესში ჩასატარებელი საბაზისო კვლევების შესახებ და ამასთან აღნიშნულია, რომ გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედებების შეფასებისთვის ქალაქ წყალტუბოს გენგეგმის შემუშავების მომდევნო ეტაპებისთვის შესაძლოა საჭირო გახდეს დამატებითი საბაზისო კვლევების განხორციელება, რომლის საშუალებით გამოვლინდება მაღალსენსიტიური რეცეპტორები, რაც საშუალებას მოგვცემს სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცესში ზუსტად განისაზღვროს გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო მავნე ზემოქმედების მასშტაბები და ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები.

ასევე წარმოდგენილია სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ანგარიშის სავარაუდო შინაარსი. ალტერნატივების განხილვა მოხდება სამ დონეზე - სტრატეგიული, გეგმარებისა და კონკრეტული საქმიანობების. აღნიშნულია, რომ დარგების ინდიკატორული შეფასება მოხდება მატრიცით. აღნიშნული ალტერნატივები მოცემულია ცხრილების სახით.

დოკუმენტის თანახმად, ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის პროექტის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებისას ალტერნატივების განხილვა მოხდება შემდეგი დონეებისთვის:

1. სტრატეგიული ალტერნატივები
2. გეგმარებითი ალტერნატივები
3. კონკრეტული საქმიანობის ალტერნატივები

სკოპინგის განცხადების თანახმად, ალტერნატიული ვარიანტების განხილვა/შეფასებისას უზრუნველყოფილი იქნება დაინტერესებული მხარეების (ადგილობრივი თვითმმართველობა, სხვადასხვა ორგანიზაციები, მოსახლეობა და სხვა.) ჩართულობა და მათი მოსაზრებების გათვალისწინება. საბოლოოდ, შეირჩევა გარემოსდაცვითი, სოციალური და ეკონომიკური თვალსაზრისით საუკეთესო ვარიანტი.

სტრატეგიული ალტერნატივების სივრცითი ანალიზი შესრულებული იქნება შემდეგი ინდიკატორების საშუალებით: გარემოს ხარისხი, ცხოვრების დონე, საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურა, ტურისტული მიმზიდველობა, კულტურული მემკვიდრეობა, ბუნებრივი საფრთხეები და სხვა შესაძლო ინდიკატორ(ებ)ი.

გეგმარებითი ალტერნატივების შერჩევა მოხდება შემოთავაზებული ალტერნატივების (მათ

შორის ნულოვანი ალტერნატივა) გარემოს კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ფაქტორის ხარისხის გათვალისწინებით.

დოკუმენტში ასევე მოცემულია სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ანგარიშის სავარაუდო სტრუქტურა.

დოკუმენტაცია განხილვის მიზნით გაეგზავნა საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს, სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს, სსიპ საქართველოს ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციას და სსიპ წიადის ეროვნულ სააგენტოს. საზოგადოების მხრიდან სტრატეგიული დოკუმენტის თაობაზე ან/და სკოპინგის განცხადებაზე წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები სამინისტროში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი

ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **სგშ-ის ანგარიში** უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 26-ე მუხლით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის განცხადებაში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია;
3. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა აისახოს სკოპინგის განცხადებით გათვალისწინებული შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და კომპენსირებისთვის საჭირო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
4. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იყოს სტრატეგიული დოკუმენტისთვის საკვანძო გარემოსდაცვითი საკითხები და სგშ-ის პროცესში შესწავლილი ზემოქმედებები;
5. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იყოს გენერალური გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების საანგარიშო პერიოდი, მათ შორის გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის დანართებით გათვალისწინებული იმ საქმიანობების, რომელთა განხორციელებაც იგეგმება სტრატეგიული დოკუმენტის ფარგლებში;
6. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა იყოს მოცემული გეგმის განხორციელების შემთხვევაში ყველა შესაძლო დაბინძურების შემარბილებელი ღონისძიება;
7. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა შეფასდეს გეგმის სხვადასხვა სექტორულ და მულტისექტორულ სტრატეგიულ დოკუმენტთან კავშირი;
8. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იყოს საზოგადოების ინფორმირებისა და მონაწილეობის შესახებ ინფორმაცია, თარიღების, განხილული საკითხებისა და

სტრატეგიული დოკუმენტის მომზადების პროცესში მიღებული შენიშვნების გათვალისწინების შესახებ;

9. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია შემოთავაზებული ხედვების განხორციელების შემთხვევაში, მოსახსნელი ნიადაგის ფართობისა და მოცულობის თაობაზე;
10. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა მოიცავდეს გენერალური გეგმით გათვალისწინებულ ტერიტორიაზე ბიომრავალფეროვნების აღწერას, საქმიანობისგან გამოწვეული ზემოქმედების ხარისხს და შესაბამის შემარბილებელ ღონისძიებებს;
11. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ატმოსფერულ ჰაერზე და ზედაპირული წყლის ობიექტებზე, მინერალური (თერმული) წყლის რესურსებზე, ნიადაგზე, ასევე გარემოს სხვა კომპონენტებზე, შესაძლო ზემოქმედების და მათი დაბინძურების პრევენციული ღონისძიებების შესახებ;
12. **სგშ-ის ანგარიშში** მოცემული უნდა იქნეს ინფორმაცია გარემოს ცალკეული კომპონენტების (ატმ. ჰაერი, ზედაპირული წყლები, მიწისქვეშა წყლები, ნიადაგი და ა.შ) ხარისხის პერიოდული მონიტორინგისა და მისი შედეგების სამინისტროში წარმოდგენის თაობაზე;
13. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იქნეს კარსტოლოგიის მიმართულებით ჩატარებული დეტალური კვლევების შედეგები, ვინაიდან სამიზნე არეალში ბევრი კარსტული სივარცელია და მათი შესწავლა ძალიან მნიშვნელოვანია შენობა-ნაგებობების უსაფრთხო ფუნქციონირებისათვის;
14. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა შეფასდეს კარსტული რელიეფის უარყოფითი ფორმებიდან მიწისქვეშა წყლების (მათ შორის სამკურნალო წყლების) შესაძლო დაბინძურება;
15. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იქნეს საკვლევი არეალის გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების განახლებული რუკა;
16. **სგშ-ის ანგარიშში** სრულყოფილად უნდა იქნეს წარმოდგენილი საკვლევი არეალის ჰიდროლოგიური პირობები და მასთან დაკავშირებული საფრთხეები (მაგ. წყალდიდობა-წყალმოვარდნების საფრთხეები და ა.შ.);
17. **სგშ-ის ანგარიშში** წარმოდგენილი უნდა იქნეს რუკა, სადაც დატანილი იქნება საკვლევ არეალში მოქცეული ის ბუნების ძეგლები და დაცული ტერიტორიები, რომლებსაც მნიშვნელოვანი როლი აქვს რეგიონში ტურიზმის განვითარებაში და სადაც განვითარებულია ტურისტული ინფრასტრუქტურა. კერძოდ, სათაფლიას აღკვეთილი, პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი, ოკაცეს კანიონის ბუნების ძეგლი, ოკაცეს (კინჩხას) ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი, თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი და ნავენახვის მღვიმის ბუნების ძეგლი, მიეთითოს დაცული ტერიტორიების კატეგორიები;
18. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა შეფასდეს კურორტზე არსებული ზედაპირული და მიწისქვეშა, მათ შორის მინერალური წყლის რესურსების დებიტი და ხარისხი, რომელიც საჭირო იქნება კურორტისთვის. ასევე განისაზღვროს პოტენციური სამომავლო მოთხოვნა მითითებულ რესურსებზე;
19. **სგშ-ის ანგარიშში** ცალკე თავი უნდა დაეთმოს ალტერნატივების მიმოხილვას, მათ ანალიზსა და შეფასებას;
20. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა აისახოს დაზუსტებული ინფორმაცია და შესაბამისი კვლევები დაგეგმილი სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარებასთან დაკავშირებით, ასევე სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარების შესაბამისად, აისახოს ზემოქმედების (მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერზე) საკითხები; მათ შორის, წარმოდგენილ უნდა იქნეს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი ქუთაისი-

წყალტუბო-ცაგერი-ლენტეხი-ლასდილის შიდასახელმწიფოებრივი საავტომობილო გზის მიმდებარედ, განსაკუთრებით აზოტის დიოქსიდით დაბინძურების კუთხით. შესწავლისთვის შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს ინდიკატორული გაზომვები, როგორც ავტომატური სადგურის, ისე პასიური სინჯების აღების საშუალებით. იმ შემთხვევაში, თუ შესწავლის შედეგების საფუძველზე გამოკვეთა შემოვლითი გზის მოწყობის აუცილებლობა, აღნიშნულის შესახებ ინფორმაცია აისახოს სგშ-ის ანგარიშში.

21. **სგშ-ის ანგარიში** უნდა მოიცავდეს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების მონიტორინგთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, სადაც ასევე აისახება გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები;
22. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა აისახოს ინფორმაცია ტურიზმის განვითარებისა და ტურისტული ნაკადის ზრდის გათვალისწინებით, გარემოზე ზემოქმედების შესახებ;
23. **სგშ-ის ანგარიშს** უნდა დაერთოს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების ადგილის და აღნიშნული დოკუმენტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებისათვის შერჩეული ტერიტორიების shp ფაილები;
24. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას არსებული რეკრეაციული ტერიტორიების შესახებ ან/და მათი განაწილების თაობაზე ერთ სულ მოსახლეზე. ტერიტორიები, რომელთაც შემდგომ მიენიჭებათ შესაბამისი სარეკრეაციო ზონირება;
25. **სგშ-ის ანგარიშში** მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ I და II დანართებით გათვალისწინებული არსებული და დაგეგმილი საქმიანობების შესახებ;
26. **სგშ-ის ანგარიშში** მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია ქალაქმშენებლობის (აღდგენა, რეკონსტრუქცია, დემონტაჟი, ახალი მშენებლობა) ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხების შესახებ, ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მასთან დაკავშირებული კანონქვემდებარე აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად. ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები ასევე უნდა შეესაბამებოდეს ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიისა და ეროვნული სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ მიზნებსა და ამოცანებს.
27. **სგშ-ის ანგარიშში** უნდა იყოს წარმოდგენილი სრულყოფილი ინფორმაცია პროექტის განხორციელების მთლიან არეალში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე, კულტურულ და არქეოლოგიური ობიექტებზე, ინფრასტრუქტურული და სამშენებლო სამუშაოების დროს მათზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების შესახებ, ასევე მათი სავარაუდო დაზიანების პრევენციის და ზემოქმედების შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების თაობაზე;

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისას გასათვალისწინებელია შემდეგი ინფორმაცია:

- სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციით, კურორტ წყალტუბოს გენერალური გეგმის, საპროექტო არეალი კვეთს, წყალტუბოს მინერალური (თერმული) წყლის ლიცენზირებულ (№1004023) საბადოს და მასზე მომზადებულ სანიტარიული დაცვის ზონებს, ასევე, გუმბრას ჯგუფის ბენტონიტური თიხის საბადოს (უნები - მურტალისეული, ბარბაწმინდა, კენჭნარა, მხეიძისეული) კონტურს, რაც ასახულია თანდართულ ტექსტურ ნაწილში. ასევე, საპროექტო არეალი მოიცავს მიწისქვეშა მტკნარი წყლის ლიცენზიებს (№-№ 1000542, 1000731,

1000939,1002150, 1002470, 1003070, 1003105, 1004245, 1004237, 10001455, 10001984) და მათ სანიტარიული დაცვის მკაცრი რეჟიმის ზონას. „წყლის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის (სანიტარული დაცვის ზონები) მე-4 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, პირველ სარტყელში (მკაცრი რეჟიმის ზონა) აკრძალულია „ნებისმიერი მშენებლობა, გარდა წყალსადენის ნაგებობებისა; ნებისმიერი დანიშნულების საცხოვრებელი და ადმინისტრაციული შენობების განთავსება; ინერტული მასალის მოპოვება; მილსადენის გაყვანა (გარდა წყალსადენის ნაგებობების მომსახურებისათვის აუცილებელისა); ჩამდინარე წყლების ჩაშვება, ბანაობა, პირუტყვის მოვება და დარწყულება, რეცხვა, თევზჭერა, შხამქიმიკატების გამოყენება მცენარეთა დაცვის მიზნით“;

- წარმოდგენილი მთლიანი 20102757 კვ.მ (2010ჰა) ფართობიდან, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის საზღვრების მიხედვით, 640311 კვ.მ (64ჰა) მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეში. კერძოდ, ხონი- წყალტუბოს სატყეო უბნის ცხუნკურის სატყეო (ყოფილი საკოლმეურნეო ტყე), ხოლო, სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე საქმიანობა ან/და მისი განკარგვა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
- კვლევის ტექსტურ ნაწილში წარმოდგენილი გეოლოგიური რუკა დასაკორექტირებელია (გასასწორებელია ინდექსები, მისათითებელია მასშტაბი და სხვა);
- როგორც წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშიდან ირკვევა წყლის რამდენიმე ობიექტში აღებულ ნიმუშებში დაფიქსირდა ქიმიური და მიკრობიოლოგიური მაჩვენებლების ნორმაზე გადაჭარბება, შესაბამისად საჭიროა გენგემით გათვალისწინებული საქმიანობების განხორციელებისას არ მოხდეს რაიმე სახის დამაბინძურებელი ნივთიერება წყლის ობიექტებში;
- სგშ-ის ანგარიშში ასახული უნდა იყოს მონაცემები და გასატარებელი ღონისძიებები იმ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებთან დაკავშირებით, რომლის ათვისებაც საჭირო იქნება პროექტის ფარგლებში. ასევე მონაცემები „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №424 დადგენილებით დამტკიცებულ ტექნიკურ რეგლამენტს დაქვემდებარებული ფართობების და ამ ფართობებთან დაკავშირებით გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ;
- გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს კანონის „იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ“ კანონში 23.03.2018 წ, №2082 განხორციელებული ცვლილების შემდგომ ნაგარევის მღვიმეს არ გააჩნია ბუნების ძეგლის სტატუსი;
- თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლთან დაკავშირებით, დოკუმენტში აღნიშნული უნდა იქნეს, რომ თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლს გააჩნია მნიშვნელოვანი ტურისტული პოტენციალი, მიმდინარე ეტაპზე მღვიმე მოწყობილია და განვითარებულია ტურისტული ინფრასტრუქტურა. მღვიმეში შესაძლებელია შემდეგი სახის სერვისით სარგებლობა: მღვიმის შემეცნებითი ტური, სპელეო-გამაჯანსაღებელი თერაპია, ღვინის ტური სამი სახეობის ღვინის დეგუსტაცია;
- სპორტული ობიექტების/მოედნების პროექტირება განხორციელდეს საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროსთან კონსულტაციით, შემდგომში სპორტული ინფრასტრუქტურის საერთაშორისო სტანდარტებთან და

სპორტული ტურიზმის თანამედროვე საბაზრო მოთხოვნებთან შესაბამისობის მიზნით.

- წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების შესახებ საკვლევ არეალში ასევე ხვდება 5 ეკლესია/სამლოცველო, რომელთაგანაც ორი არის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი. ასევე 5 სანატორიუმს, 2 აბაზანას და წყალტუბოს რკინიგზის სადგურს ასევე მინიჭებული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი (საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის ბრძანება N02/41 19.05.2021);

დასკვნითი ნაწილი:

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი ქალაქ წყალტუბოს გენერალური გეგმის სგშ-ის ანგარიში სავალდებულოა მომზადდეს სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის შესაბამისად.